

{ FINNISH DESIGN SHOP }

Pieces of Nordic Happiness

Taidegrafiikka

Mitä taidegrafiikka on?

Taidegrafiikka on monistettavaa taidetta, jossa kuva valmistetaan painolaatalle ja painetaan siitä paperille – menetelmiä kutsutaan yleisesti vedostamiseksi ja taidegrafiikkateoksia vedoksiksi. Taidegrafiikan menetelmillä voidaan tehdä myös uniikkivedoksia, mutta useimmiten teokset valmistetaan vedossarjoina.

Taidegrafiikka edustaa paitsi kunkin taiteilijan visiota ja tyyliä, myös korkealaatuista käsityötä. Vaikka kyseessä on monistettava taiteenlaji, vedokset luodaan yksitellen. Siksi niiden välillä voi olla jonkin verran vaihtelua: esimerkiksi saman sarjan vedosten sävyissä saattaa olla pieniä eroavaisuuksia, ja toisinaan taiteilijat saattavat myös lisätä vedoksiin joitain yksityiskohtia käsin. Teosten pienistä eroavaisuuksista huolimatta niitä ei yleensä pidetä uniikkeina teoksina, ellei kyseessä todella ole yksi ainoa uniikkivedos eli monotypia.

Taidegrafiikka edellyttää usean taideammattilaisen yhteistyötä. Hyvin harvoin taiteilija itse huolehtii koko prosessista yksin. Taiteilija valmistaa laatan ja vedostettaessa valmistetaan yleensä joitakin nk. taiteilijan kappaleita, joiden avulla varmistetaan, että lopputulos on juuri sellainen kuin taiteilija itse haluaa.

Tekniikat

Taidegrafiikkaa voidaan luoda useilla eri menetelmillä. Perinteisesti tekniikat jaotellaan kohopaino-, syväpaino- ja laakapainomenetelmiin sekä serigrafiaan eli silkkipainoon.

Kohopainotekniikoissa laatan koholla oleva osa siirtää vedostettaessa painoväriä paperiin. Laattana yleensä toimii puusta tehty materiaali.

Syväpainotekniikoissa painoväri lisätään kaiverrettuun tai syövytettyyn osaan laattaa, josta se vedostaessa siirtyy paperille. Laattamateriaalina on tyypillisesti kupari tai

jokin muu metalli. Syväpainotekniikoihin lukeutuvat muun muassa etsaus eli viivasyövytys, kuparikaiverrus, carborundum ja akvatinta.

Laakapainossa laatta on tasainen ja painoväri kiinnittyy laattaan maalattuun tai piirrettyyn kohtaan. Laattamateriaalina on aiemmin toiminut kivi, esimerkiksi kalkkikiviliuske, mutta nykyään yhä useammin metalli. Esimerkiksi litografia kuuluu laakapainotekniikoihin.

Myös **serigrafiat** voidaan nähdä laakapainomenetelmällä tehdyiksi, vaikka laattaa ei niissä käytetäkään. Serigrafia- eli silkkipainomenetelmässä väri painetaan paperille kehykseen pingotetun kankaan läpi.

Vedosmerkinnät

Kaikki valikoimamme grafiikanvedokset ovat taiteilijoiden käsin signeeraamia. Signeerauksen ohella teoksista löytyy vedosmerkintä, josta voi päätellä vedossarjan suuruuden, mikäli kyseessä on numeroitu sarja. Osaa teoksista ei ole alun perin tarkoitettu myyntiin, vaan esimerkiksi näyttelyihin tai taiteilijan omaan käyttöön – tällöin teoksista löytyy merkintä siitä.

Eri taiteilijoilla ja eri maissa on erilaisia tapoja vedosmerkintöjen suhteen. Lyhenteitä saatetaan esimerkiksi käyttää joko pisteiden kanssa tai ilman. Monet vedosmerkintäkäytänteistä ovat lähtöisin ranskan kielestä, mutta merkintöjä saatetaan tehdä myös englanniksi tai esimerkiksi taiteilijan äidinkielellä.

Alla on lueteltu valikoimamme teoksissa käytettävät vedosmerkinnät.

Numeroitu, arabialaiset numerot

Vedossarja on numeroitu arabialaisin numeroin (1, 2, 3...)

Numeroitu, roomalaiset numerot

Vedossarja on numeroitu roomalaisin numeroin (I, II, III...)

{ FINNISH DESIGN SHOP }

Pieces of Nordic Happiness

H.C, numeroitu

Lyhenne tulee ranskan kielen sanoista Hors (de) Commerce, englanniksi Not for Trade. Tällä merkinnällä varustettua vedosta ei alun perin ole tarkoitettu myyntiin, vaan se on saatettu valmistaa näyttelyyn tai vaikkapa lahjaksi. Nykyään tällä merkinnällä varustettuja vedoksia myydään muiden vedostustyyppien rinnalla. Vedokset on numeroitu.

H.C, ei numeroitu

Lyhenne tulee ranskan kielen sanoista Hors (de) Commerce, englanniksi Not for Trade. Tällä merkinnällä varustettua vedosta ei alun perin ole tarkoitettu myyntiin, vaan se on saatettu valmistaa näyttelyyn tai vaikkapa lahjaksi. Nykyään tällä merkinnällä varustettuja vedoksia myydään muiden vedostustyyppien rinnalla. Vedoksia ei ole numeroitu.

P.EX.

Lyhenne tulee englannin kielen sanoista Publisher's example eli kustantajan vedos. Kustantajalla on usein mahdollisuus pitää kustantamastaan sarjasta yksi tai useampi vedos. Nykyään tällä merkinnällä varustettuja vedoksia myydään muiden vedostustyyppien rinnalla.

P.T.

Lyhenne tulee ranskan kielen sanoista Printer Tirage. Vedostajalla on usein mahdollisuus pitää vedostamastaan sarjasta yksi vedos. Nykyään tällä merkinnällä varustettuja vedoksia myydään muiden vedostustyyppien rinnalla.

E.A. tai P.A.

Lyhenne EA tulee ranskan kielen sanoista Épreuve d'artiste, englanniksi Artist's proof. Jotkut taiteilijat käyttävätkin englanninkielistä lyhennettä AP tai PA. Taiteilija voi ottaa omaan käyttöönsä rajoitetun määrän sarjan vedoksia. Taiteilijavedokset ovat samanlaisia kuin varsinaisen sarjan vedokset, mutta niiden ei katsota kuuluvan varsinaiseen vedossarjaan.